

wustmaking door zelfbezinning enerzijds en de vergelijking van hetgeen wel en hetgeen niet als kunst wordt beschouwd, om vast te stellen, welke verschillen hiertussen bestaan behalve het artistiek gehalte, anderzijds, de enig vruchtbare methoden zijn. Aan dit werkplan ontbreekt slechts een nadere afgrenzing van het gebied der kunst. Wanneer bewezen is, dat deze gevonden moet worden in de omlijning van het begrip schoon in de engere zin van: „beantwoordend aan de boven-individuele aesthetische maatstaf” (blz. 16), dan is er zo exclusief wetenschappelijk gedacht, dat er van aesthetisch beschouwen geen sprake meer kan zijn.

Dit blijkt aanstonds uit de eerst getrokken conclusie, dat het schone van de natuur vrijwel niet voor bespreking in aanmerking komt. Of het moest de voor de niet „grote kunst”, de sierkunst, gevonden schoonheidsnorm: „eenheid in de veelheid” (blz. 163) zijn, op welke gelding het natuurschoon schijnt te berusten. „Waarom bewonderen wij de herfsttinten der bladeren zoo?”, lezen we op blz. 164. „Immers omdat hier verscheidene kleur-nuances vermengd zijn. Dit maakt het voor ons oog veel boeiender dan de zomersche effen groenheid.” Stellen wij daar b.v. tegenover, dat het schone voorstellen en gevoelen de natuur, in de zin van wereld onzer zinnelijke waarneming, als zijn voorwerp heeft, dan is schoonheid: natuurschoonheid en eerst in tweede instantie kunstschoonheid. „De natuur is schoon niet uit zichzelf, maar door de inspiratie en voor het kunstenaarschap der menscheziel”, gelijk Dr. Bierens de Haan in zijn „Menschegeest” zegt. Deze uitspraak, dat kunst-schoon een natuurschoon in tweede instantie is, houdt in, dat beide schoon zijn door dezelfde idealiteit. Beide zijn „spiegeling van de onpersoonlijkheid der Idee.” (Bierens de Haan: t.a.p.), ook de kunst als schepping van persoonlijke mensen. Dit zijn echter begrippen, welke de heer Piccardt, die zich slechts aan de buitenkant van de schoonheidsleer beweegt door niets van het aesthetische leven sub specie aeternitatis te beschouwen, angstvallig schijnt te willen vermijden of waartoe hij zich althans niet verheft. Wat bracht hem er dan echter toe, om over het wezen der kunst te schrijven?

In het oppervlakkige zevende hoofdstuk lezen wij naar aanleiding van den scheppenden kunstenaar, dat we bij zijn beoordeling van zijn werken moeten uitgaan. Dit is volkomen juist, doch wordt aanstonds onmogelijk, wanneer bij de bespreking dier werken, gelijk in de voorafgaande hoofdstukken is geschied, de kunstenaar geheel buiten beschouwing wordt gelaten. Zijn werken moeten immers als het product van zijn verhouding tot zijn eigen werkelijkheid gezien worden. In den kunstenaar, zo de heer Piccardt, waarderen wij de fantasie, die hem in staat stelt de werkelijkheid op ongewone, d.i. van het al-te-gewone menselijke of de gewone realiteit afwijkende wijze, te zien en weer te geven. Daarmede is, getuige blz. 128, volkomen in overeenstemming, dat het stilleven in de schilderkunst een betrekkelijk ondergeschikte plaats inneemt. „Het stilleven biedt minder gelegenheid om groote kunst te geven